KUNTALIITTO | Kommun-förbundet

HE 99/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioiksi vuodelle 2026

Lassi Puonti
Työllisyysasiantuntija
Kuntaliitto

Työvoimapalveluiden muutosvuosi

- **1.1.2025:** työvoimapalvelut siirtyivät kuntien vastuulle
- Kyseessä selvä siirtymävuosi, vasta **9 kk** toimeenpanosta
- Kevään 2025 aikana kuntien toimintaan vaikutti vahvasti liikkeenluovutus, jossa henkilöstö ja tehtävät tuli siirtää hallitusti paikoilleen.
- Vaikka muutos kuormitti hallintoa, itse siirto toteutui kokonaisuutena hyvin: asiakkaat eivät joutuneet kohtuuttomiin tilanteisiin ja palveluiden jatkuvuus pystyttiin turvaamaan.

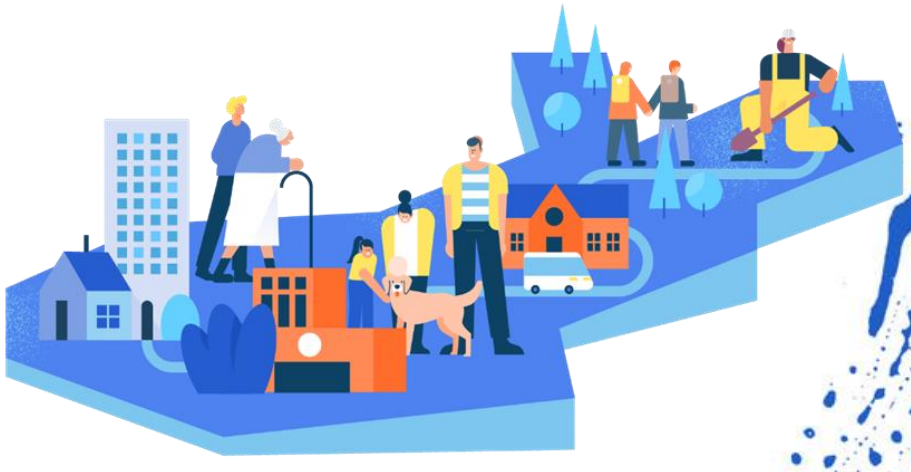

KUNTALIITTO Kommunförbundet

Työttömyyden kehitys ja kulut

- Pitkäaikaistyöttömyys noussut vuoden 2015 huippulukemiin
- **80 %** työttömyysturvamenojen kustannuksista pitkäaikaistyöttömistä
- Työllisyystilanteen paraneminen näkyy viiveellä → kustannuspaineet jatkuvat
- Pitkäaikaistyöttömyys muodostaa merkittävän kulupaineen kunnille ja sen kustannusvaikutukset jatkuvat pitkälle tulevaisuuteen.
- TE-uudistus + uusi rahoitusmalli: kunnille n. **300 milj. € lisäkustannuksia**

Pitkäaikaistyöttömien määrä on noussut viime kuukausina rakettimaisesti

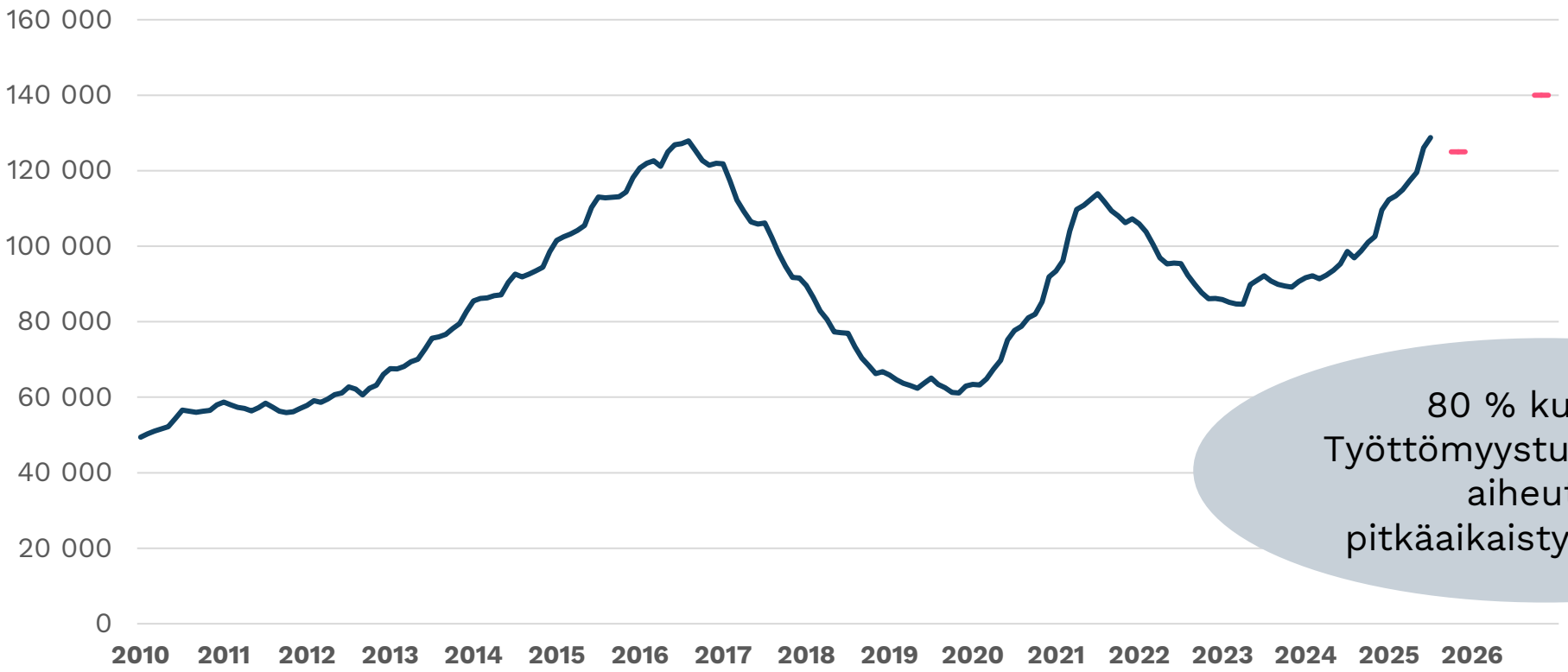

80 % kuntien Työttömyysturvakuluista aiheutuu pitkäaikaistyöttömistä

Lähde: KEHA-keskus, työnvälitystilasto ja TEM lyhyen aikavälin työmarkkinaennuste, kevät 2025, Kelasto 27.8.2025

KUNTALIITTO Kommunförbundet

Kuntatalous ja rahoitusmalli

- Korkeat sakot vaarantavat kuntataloutta ja voivat johtaa palveluiden leikkauksiin tai veronkorotuksiin.
- Kunnille siirtyi TE-palvelut n. **100 milj. € aliresursoituna**
- Perustoimeentulotuen kulut voivat nousta **1 mrd €**:oon → kunnille **100–150 milj. €** lisämenoja
- Rahoitusmalli suhdanneherkkä → työttömyyden kasvu nostaa kuntien rahoitusvastuuta
- Ensi vuonna kuntien budjettivapaus helpottuu (ELY-sidonnat poistuvat)

Työllisyysalueiden budjetit

Vain palvelut, ei työttömyysturvan osuutta

- Kuntaliiton aiemman arvion mukaan palvelut siirtyivät noin 100 miljoonaa euroa aliresursoituna
- Ennuste vuoden 2025 kuluista ylittää siirtyvän rahoituksen tason noin 140 miljoonalla
  - Huom. mukana myös vapaaehtoisia panostuksia
- Kunnat ovat käyttäneet TE-palveluihin ”omaa rahaa”

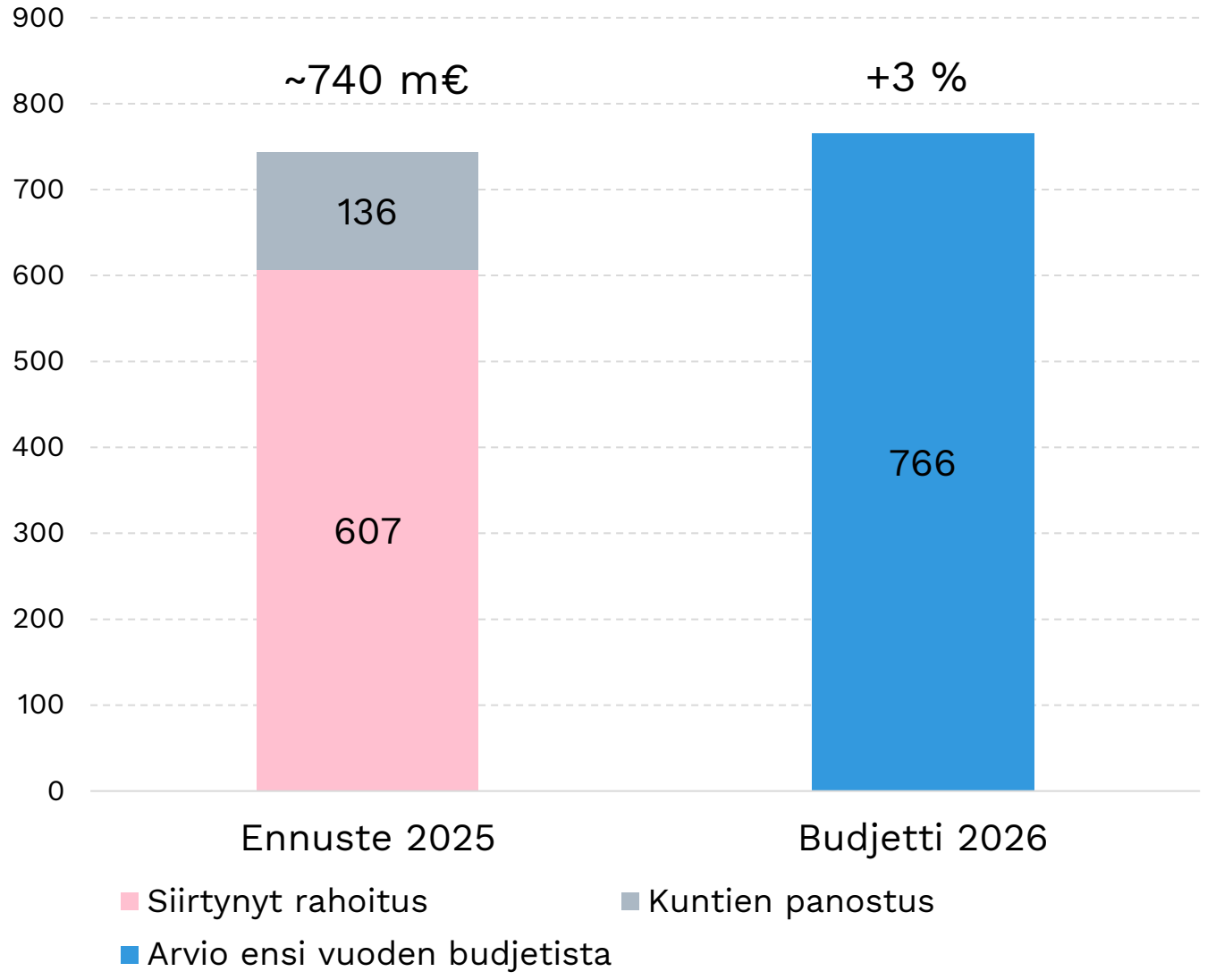

Lähde: Työllisyysalueiden talousvertailu 13.10 (Kuntaliitto), täyttöaste 86 %

Palvelureformi ja prosessi

- Nykyinen prosessi korostaa muodollisuuksia → asiakaslähtöisyys ja vaikuttavuus kärsivät
- Harkinnanvaraisuus puuttuu, turhia vaiheita → estää tarvelähtöisen työnvälityksen
- Palveluiden yhdenvertaisuudessa eroja järjestämisvastuullisten ja sopimuskuntien välillä
- Tarvitaan selkeyttä velvoitteisiin ja yhdenvertaisuuden varmistamiseen
- Olemassa olevaa ja siirtynyttä henkilöstöä on jouduttu kohdentamaan esim. asiakaspalvelusta maksatustehtäviin. Osalla alueista on myös tehty täydentäviä rekrytointeja maksuvelan purkuun.

KUNTALIITTO Kommunförbundet

Kuntien oma panos ja palveluiden kehittäminen

- Kunnat kehittäneet mm. kuntalisät, valmennuksia ja paikallisia ratkaisuja vastaamaan tarvelähtöisyyteen.
- Nämä eivät näy valtakunnallisissa tilastoissa → kokonaiskuva vääristyy
- Kunnat lopettaneet tehottomia palveluja → resurssit kohdennettu vaikuttavammin
- Liiallinen sääntely estää tarvelähtöisten ratkaisujen kehittämistä

Osaavan työvoiman varmistaminen

- **Keskeistä:** yhteistyö koulutuksenjärjestäjien, elinkeinotoimijoiden ja kuntien kesken
- **Tavoite:** sovittaa yhteen koulutustarjonta ja työmarkkinoiden tarpeet
- **Tarvitaan** joustoa ja välineitä vastata osaamisvajeisiin ja rakennemuutoksiin
- **Vahvistaa** alueiden elinvoimaa ja työllisyyden kestävää kasvua

📌 Yhteenvetona

- TE-uudistus toteutettu, mutta aliresursointi ja suhdanneherkkä rahoitusmalli rasittavat kuntia
- Pitkäaikaistyöttömyys kasvattaa kustannuksia → vaikutukset pitkäkestoisia
- Kunnat tarvitsevat liikkumavaraa ja riittävän rahoituksen turvatakseen yhdenvertaiset ja vaikuttavat palvelut sekä osaavan työvoiman saatavuuden

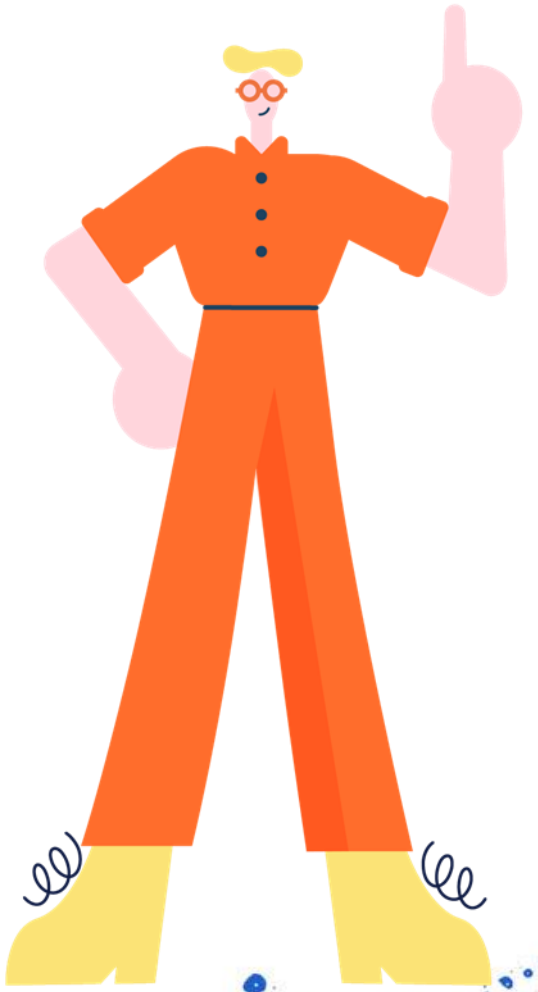

KUNTA LIITTO

Kiitos!

Lassi Puonti

Työllisyysasiantuntija | Kuntaliitto
+358 41 312 71 86
Lassi Puonti

Onneksi on KUNNAT!